

ထိခိုက်လွယ်မှုကို တိုင်းတာခြင်းအားဖြင့် သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်၏ ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော လူမှုစီးပွား အကျိုးသက်ရောက်မှု

သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီး စီမံကိန်း ဧရိယာအတွင်းရှိ ဒေသခံများအား ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားခဲ့သည်။ ထိုပြောင်းရွှေ့ခံ အိမ်ထောင်စုများ၏ လူမှု စီးပွားအခြေအနေများကို မူလအခြေအနေအတိုင်း ပြန်လည်ရရှိနိုင်ရန် သက်ဆိုင်သောအဖွဲ့များမှ ကြိုးစား ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇ ဒီဇင်ဘာလတွင် အဆိုပါ အခြေအနေများကို အသေးစိတ်လေ့လာရန် ထိခိုက်လွယ် မှုကို တိုင်းတာခြင်းနည်းလမ်းအား အသုံးပြုကာ သုတေသန လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ရှိချက်များမှာမူ မူလအခြေအနေလောက် မကောင်းတော့သည်ကိုတွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့်ကြွေးမြီ၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုစသောကဏ္ဍများတွင် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော ဒေသခံများထက် ပိုမိုထိခိုက်လွယ်သောအခြေ အနေတွင် ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နေသော အစီအစဉ်များသည် ဖြည့်သွင်းမှုကို အခြေခံသော (Input-based) အစား ရလဒ်ကိုအခြေခံသော (Outcome based) ကို အခြေပြုလုပ်ဆောင်လျှင် ရေရှည်အတွက် ပိုမိုအကျိုးဖြစ်ထွန်းမည်ဟု အကြံပြုပါသည်။

သုတေသနနည်းစနစ်

သုတေသနနည်းလမ်းမှာ အစိုးရနှင့်အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ လူမှုစီးပွား အခြေအနေများကို တိုင်းတာရန် အသုံးပြုသော ထီးပုံစံဟူသည့် ထိခိုက်လွယ်မှု တိုင်းတာခြင်း နည်းစနစ်အား အသုံးပြုပါသည်။ ထိုနည်းစနစ်သည် အိမ်ထောင်စုများ၏ မှီခိုမှု၊ အကြွေး၊ ဝင်ငွေ-အသုံးစရိတ်၊ ဝင်ငွေရှာဖွေသောနည်းလမ်းများ၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု ၊ သောက်ရေသုံးရေရှိမှု ၊ ကျန်းမာရေး၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ၊ လူမှုရေးကိစ္စများတွင်ပါဝင်ဆက်နွှယ်မှု နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု တို့ကို တိုင်းတာရန် အိမ်ထောင်စုများ၏ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူ၍ လေ့လာပါသည်။

ထိုနည်းစနစ် အသေးစိတ်ဖတ်ယူရန် [http://www.academia.edu/34468028/Dimensionsof Poverty Vulnerability_and_Social_Protection](http://www.academia.edu/34468028/Dimensionsof_Poverty_Vulnerability_and_Social_Protection)

သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန်နှင့်ဆိုင်သော ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားခံရသော အိမ်ထောင်စုများ၏ လူမှုစီးပွား အခြေအနေများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် သီလဝါအထူးစီးပွားရေးဇုန် ဧရိယာအတွင်းရှိ အပြောင်းရွှေ့ မခံရသေးသော အိမ်ထောင်စုများအနက်မှ အိမ်ထောင်စု ၉၂၄ စုနှင့် ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားခံရသူများအနက်မှ အိမ်ထောင်စု ၉၇ စု တို့အား လေ့လာသုတေသန ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

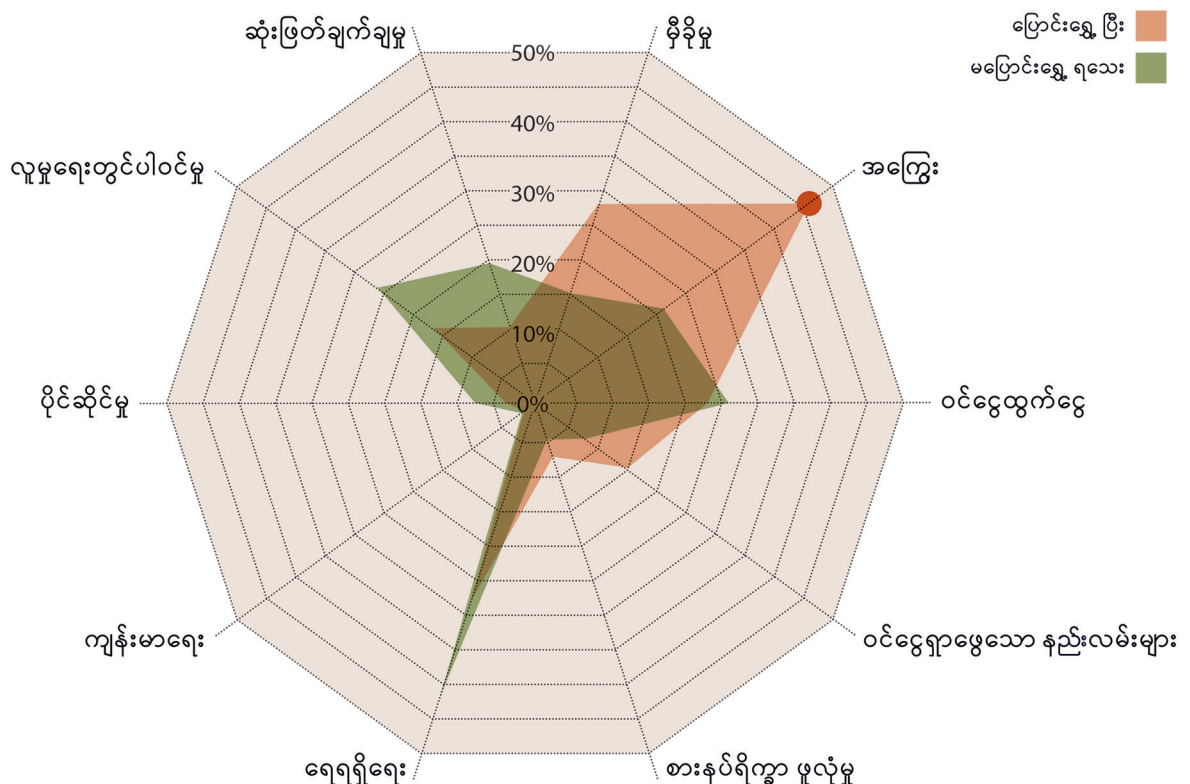
တွေ့ရှိချက်များ

၁။ထိခိုက်လွယ်မှု

အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုအနေဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော အိမ်ထောင်စုများသည် ၂၅.၈ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သည်။ မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများတွင်မူ ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများအနေဖြင့် ၂၄.၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများသည် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် များစွာကွာဟမှုမရှိသော်လည်း ထိခိုက်လွယ်မှု ပုံစံမှာကား များစွာကွာခြားပါသည်။

ဇယား (၁)

တွေ့ရှိချက်များ ၊ ထိခိုက်လွယ်မှု

၂။ မှီခိုမှု

အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးပေးရေးနှင့်ပတ်သက်သော အစီအစဉ်များရှိသော်လည်း အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် အလုပ်လက်မဲ့အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးများမှာ မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများတွင်ထက် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ပိုများပါသည်။

	အလုပ်အကိုင် (၁၆ - ၆၅ အထိ အမျိုးသား)	အလုပ်အကိုင် (၁၆ - ၆၅အထိ အမျိုးသမီး)
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	93.7%	76.4%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	87.9%	69.4%
စုစုပေါင်း	93.1%	75.6%

၃။ ကြွေးမြီ

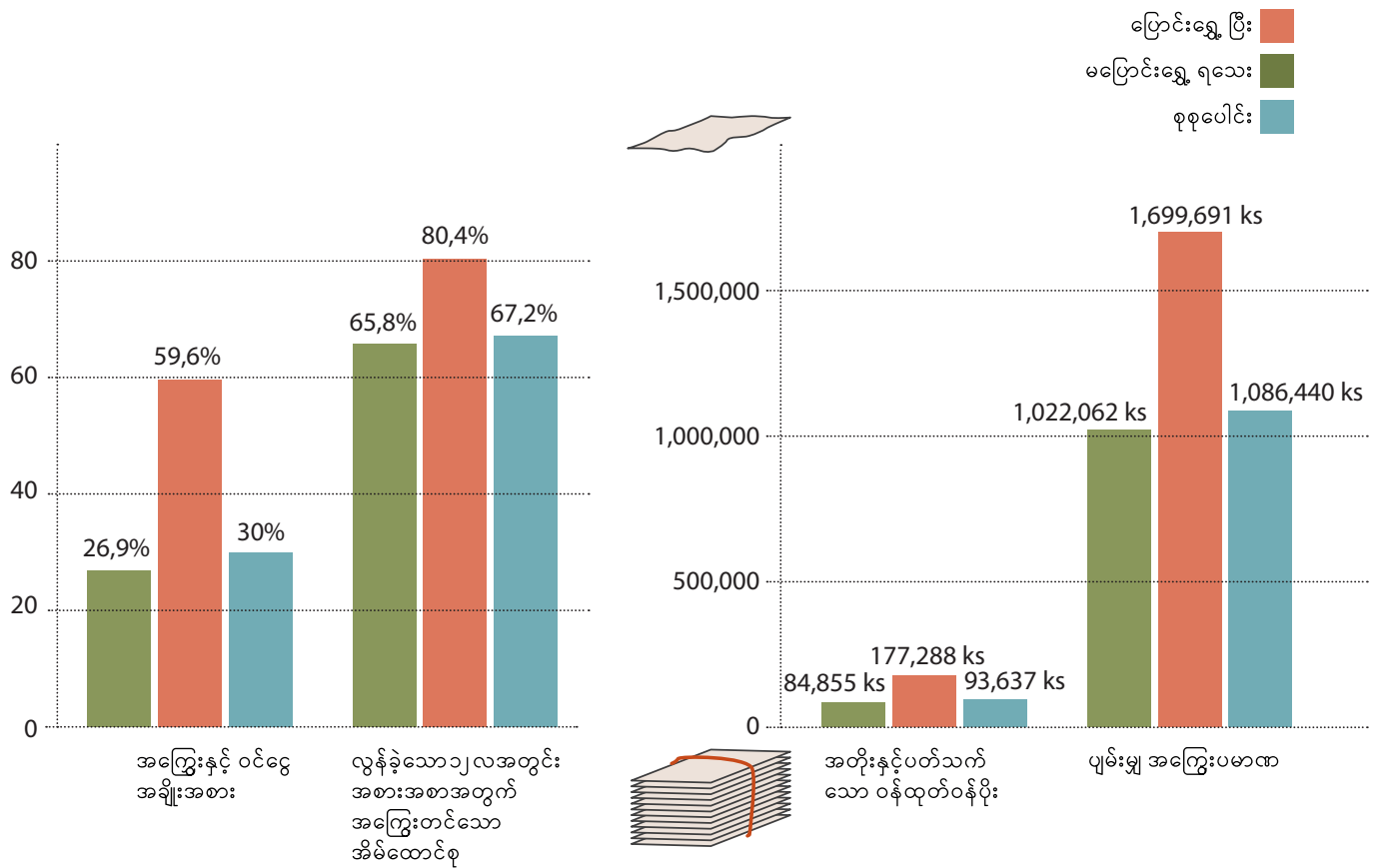
အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများသည် အကြွေးအရင်းနှင့်အတိုး ပမာဏ မပြောင်းရွှေ့သေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ပိုများပါသည်။ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ ဝင်ငွေဖူလုံရေးမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် အစားအသောက်နှင့် အခြားသော စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ ဖြည့်ဆည်းရန် အတိုးပမာဏများသော ချေးငွေများ ရယူရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ထောင်စုများ၏ နှစ်စဉ်ဝင်ငွေပမာဏနှင့်အိမ်ထောင်စုများ၏ အကြွေးအရင်း နှင့်အတိုးပမာဏတို့ကို နှိုင်းယှဉ်သောအခါတွင် ပြောင်းရွှေ့သော အိမ်ထောင်စုများ၏ ပျမ်းမျှ အကြွေးပမာဏသည် သူတို့၏ ပျမ်းမျှနှစ်စဉ်ဝင်ငွေ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်း အချိုးအစား အားဖြင့်တွေ့ရှိရသည်။ ဥပမာ တစ်နှစ်ဝင်ငွေ သိန်း ၃၀ ရှိသည့်အိမ်ထောင်စုတစ်စုသည် အကြွေး အတိုး အရင်း ပမာဏ သိန်း ၂၀ တင်ရှိနေသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် အကြွေးပမာဏသည် အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေ၏ အချိုးအစား ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် ပိုလျှင် အိမ်ထောင်စုအတွင်း အကြွေးနွံနစ်မည့်အန္တရာယ်ရှိသည်။

	အကြွေးနှင့် ဝင်ငွေ အချိုးအစား	အတိုးနှင့်ပတ်သက်သော ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုး	လွန်ခဲ့သော၁၂လအတွင်း အစားအစာအတွက် အကြွေးတင်သော အိမ်ထောင်စု	ပျမ်းမျှ အကြွေးပမာဏ
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	26.9%	84,855	65.8%	1,022,062
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	59.6%	177,288	80.4%	1,699,691
စုစုပေါင်း	30.0%	93,637	67.2%	1,086,440

အကြွေးနှင့်ဆိုင်သော ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုး ပြောင်းရွှေ့သော အိမ်ထောင်စုများတွင် ပိုမိုများပါသည်။

အကြွေး

အကြွေးနှင့်ဆိုင်သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပြောင်းရွှေ့သော အိမ်ထောင်စုများတွင် ပိုမိုများပါသည်။

၄။ ဝင်ငွေ - အသုံးစရိတ်

အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ပျမ်းမျှနှစ်စဉ် ဝင်ငွေ ပိုနည်းသော်လည်း နှစ်စဉ်ဝင်ငွေထက် ပိုများသော အသုံးစရိတ်သုံးစွဲသော အိမ်ထောင်စုများ ပိုများပါသည်။ ပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စု ထက်ဝက်နီးပါးသည် ဝင်ငွေထက် ထွက်ငွေ ပိုများနေသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။

	နှစ်စဉ်ဝင်ငွေ	နှစ်စဉ်အသုံးစရိတ်	ထွက်ငွေ ဝင်ငွေ အချိုး (ပျမ်းမျှ)	ဝင်ငွေထက် ထွက်ငွေမြင့်မားသော အိမ်ထောင်စု ရာခိုင်နှုန်း
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	6,292,996	5,608,395	1.24	31.1%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	4,439,072	4,678,454	1.42	45.4%
စုစုပေါင်း	6,116,864	5,520,046	1.26	32.4%

၅။ ဝင်ငွေရှာဖွေသော နည်းလမ်းများ

အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနည်းလမ်း နည်းပါးသွားသောကြောင့် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ဝင်ငွေရှာဖွေသော နည်းလမ်းနည်းပါး သွားပါသည်။ အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများ၏ ၆၆%သည် ဝင်ငွေ ရရှိရန် နည်းလမ်းတစ်ခုတည်း ပေါ်တွင်သာ ရပ်တည်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

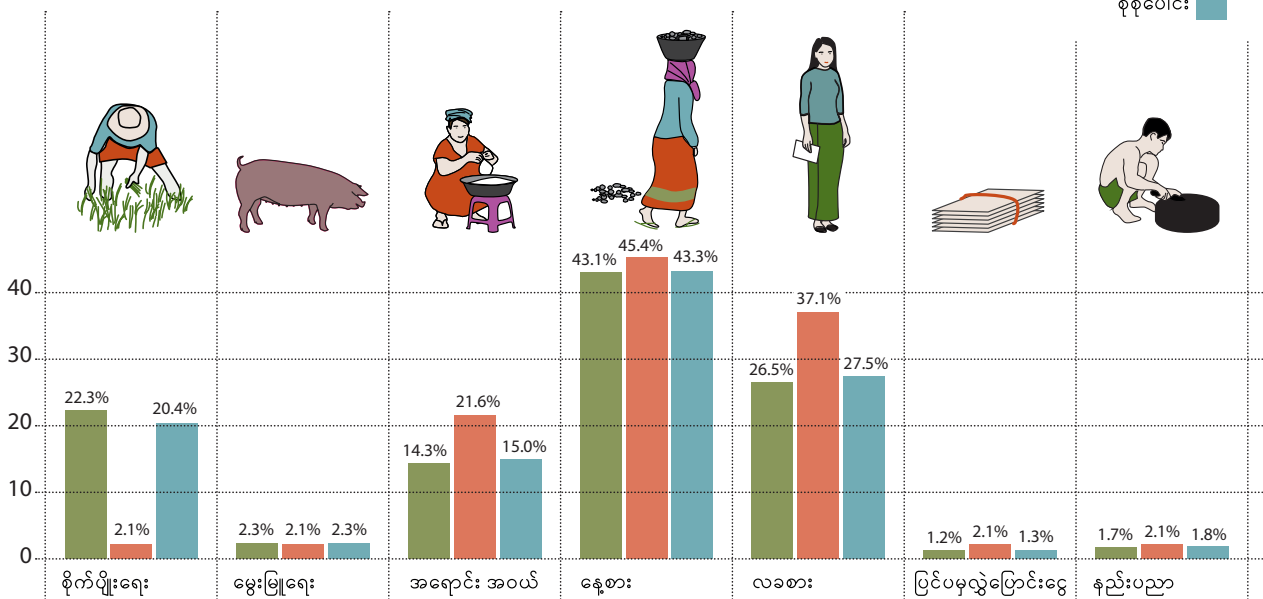
အဓိက အရင်းအမြစ်	ဝင်ငွေ	စိုက်ပျိုးရေး	မွေးမြူရေး	အရောင်း အဝယ်	နေ့စား	လခစား	ပြင်ပမှလွှဲပြောင်း ငွေ	နည်းပညာ
မပြောင်းရွှေ့ ရသေး		22.3%	2.3%	14.3%	43.1%	26.5%	1.2%	1.7%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး		2.1%	2.1%	21.6%	45.4%	37.1%	2.1%	2.1%
စုစုပေါင်း		20.4%	2.3%	15.0%	43.3%	27.5%	1.3%	1.8%

ဝင်ငွေရှာဖွေသော နည်းလမ်းများ

အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း နည်းလမ်း နည်းပါး သွားသောကြောင့် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ဝင်ငွေရှာဖွေ သော နည်းလမ်း နည်းပါးသွားပါသည်။ အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများ၏ ၆၆% သည် ဝင်ငွေ ရရှိရန် နည်းလမ်းတစ်ခုတည်းပေါ်တွင်သာ ရပ်တည်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

အဓိက ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်

ပြောင်းရွှေ့ ပြီး
မပြောင်းရွှေ့ ရသေး
စုစုပေါင်း

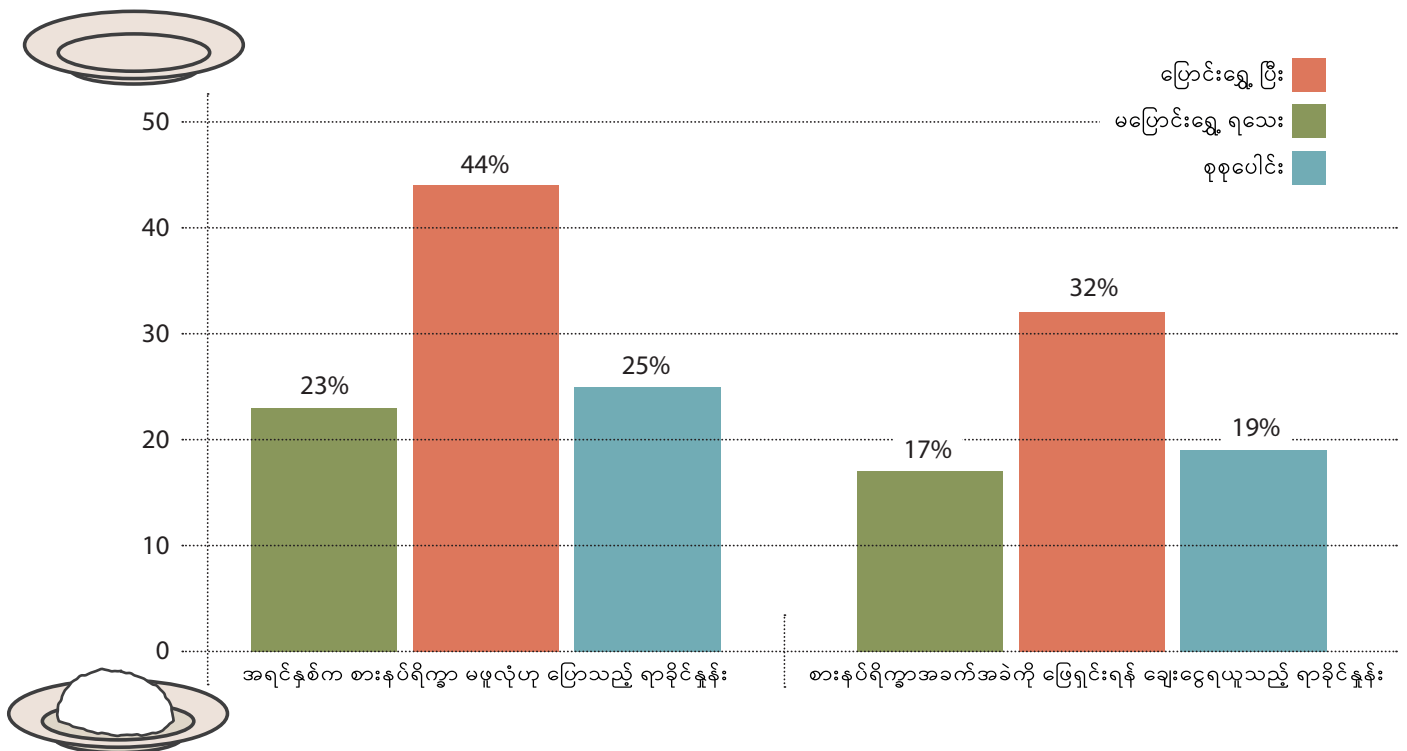
၆။ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု

အပြောင်းရွှေ့ခံ အိမ်ထောင်စုများတွင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုမရှိသော အိမ်ထောင်စုများ ပိုမိုများလာပြီး လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်အတွင်း စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုမရှိသော အခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော အိမ်ထောင်စုထက်ဝက်နီးပါး ရှိသည်။ အိမ်ထောင်စုသုံးအိမ်တွင် တစ်အိမ်သည် စားနပ်ရိက္ခာ အခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရန် အကြွေးရယူခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

	အရင်နှစ်က စားနပ်ရိက္ခာ မဖူလုံဟု ပြောသည့် ရာခိုင်နှုန်း	စားနပ်ရိက္ခာအခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရန် ချေးငွေရယူသည့် ရာခိုင်နှုန်း
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	23%	17%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	44%	32%
စုစုပေါင်း	25%	19%

စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု

အပြောင်းရွှေ့ခံ အိမ်ထောင်စုများတွင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုမရှိသော အိမ်ထောင်စုများ ပိုမိုများလာပြီး လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်အတွင်း စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုမရှိသော အခြေအနေ ခံစားရသော အိမ်ထောင်စု ထက်ဝက်နီးပါးရှိသည်။ အိမ်ထောင်စု သုံးအိမ်တွင် တစ်အိမ်သည် စားနပ်ရိက္ခာ အခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရန် အကြွေးရယူခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၇။ ရေရရှိရေး

အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် ရေရရှိမှု သုံးစွဲသောအချိန်နှင့်စရိတ် ပိုမိုသက်သာလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မိုးတွင်းနှင့်ဆောင်းတွင်းတို့တွင် မိမိအိမ်ထောင်စု သုံးစွဲသော သောက်ရေနှင့် သုံးရေတို့ရယူရန် ပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့်တစ်နေ့ ၁၅ မိနစ်ခန့် အချိန်လိုအပ်သည်။

	ရေရရှိရန် ကြာချိန် (မိုးရာသီ)	ရေရရှိရန် ကြာချိန် (ခြောက်သွေ့ရာသီ)	ရေဝယ်ယူခြင်း
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	20	25	35%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	13	16	27%
စုစုပေါင်း	19	24	35%

၈။ ကျန်းမာရေး

မကျန်းမမာအခြေအနေကြောင့်အလုပ်ပျက်ကွက်ခြင်း၊ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြုံတွေ့ရခြင်းနှင့် အရေးပေါ် ကျန်းမာရေးအခြေအနေကိုဖြေရှင်းရန် အကြွေးရယူခြင်းတို့သည် ပြောင်းရွှေ့ပြီးသော အိမ်ထောင်စုများတွင် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ပိုများပါသည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့်တစ်နှစ်အတွင်း ကျန်းမာရေး နှင့်ပတ်သက်သော အလုပ်ပျက်ကွက်ခြင်း ၅ ရက်ရှိပြီး အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ကြုံတွေ့ရသော အိမ်ထောင်စုများ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါး ဖြစ်ပါသည်။

	ကိုယ်တိုင် ဖျားနာခြင်း	အိမ်ထောင်စုအတွင်း အခြားလူနာအား စောင့်ရှောက်ရန် အလုပ်ပျက်သည့်ရက်	ပျမ်းမျှ
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	1.4	0.5	1.9
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	2.8	1.7	4.6
စုစုပေါင်း	1.5	0.6	2.1
	အရေးပေါ် ကျန်းမာရေး အခြေအနေ		အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးအခြေအနေအတွက် ရယူသော ဈေးငွေ
မပြောင်းရွှေ့ ရသေး	39%		25%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	57%		36%
စုစုပေါင်း	41%		26%

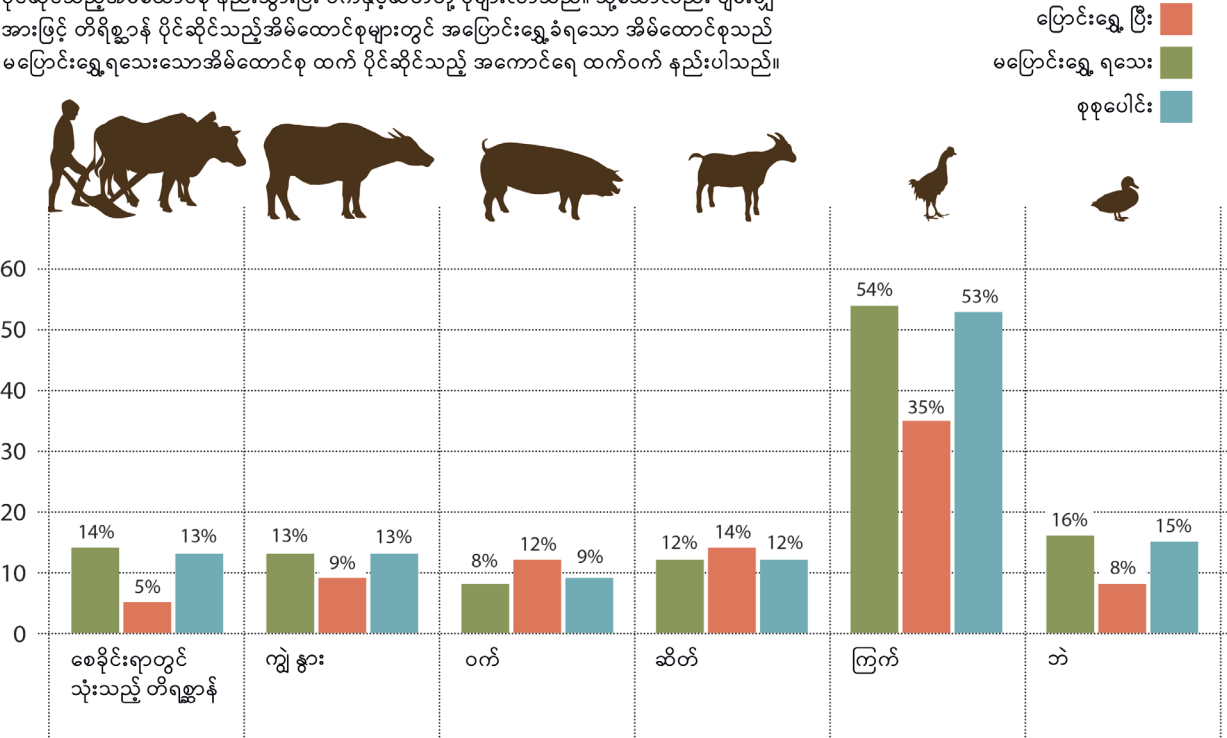
၉။ ပိုင်ဆိုင်မှု

ပြောင်းရွှေ့သော အိမ်ထောင်စုများတွင် အိမ်တွင်းသုံး လျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ ပိုမိုပိုင်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသော်လည်း အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့်ဆိုင်သော ကိရိယာနှင့်တိရစ္ဆာန်များ ပိုင်ဆိုင်မှု ပိုနည်းလာသည်။ ပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် ကျွဲ၊ နွားကဲ့သို့သော တိရစ္ဆာန်များအပြင် ကြက်၊ ဘဲပိုင်ဆိုင်သည့်အိမ်ထောင်စု နည်းသွားပြီး ဝက်နှင့်ဆိတ်တို့ ပိုများလာသည်။ သို့သော်လည်း ပျမ်းမျှအားဖြင့် တိရစ္ဆာန် ပိုင်ဆိုင်သည့်အိမ်ထောင်စုများတွင် အပြောင်းရွှေ့ခံရသောအိမ်ထောင်စုသည် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသောအိမ်ထောင်စုထက် ပိုင်ဆိုင်သည့် အကောင်အရေအတွက် ထက်ဝက်နည်းပါသည်။

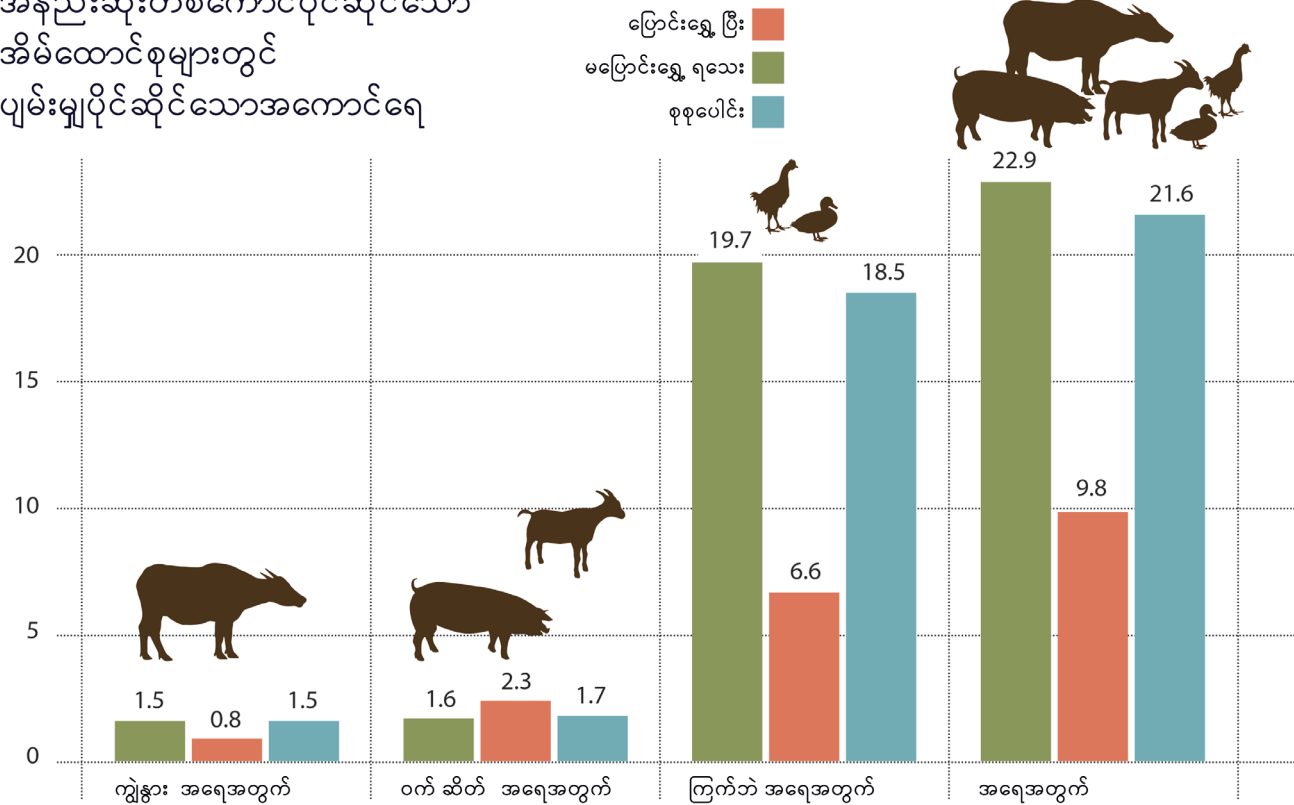
	စေ့ခိုင်းရာတွင်သုံးသည့် တိရစ္ဆာန်	ကျွဲ နွား	ဝက်	ကြက်	ဆိတ်	ငှက်
မပြောင်းရွှေ့ ရသေး	14%	13%	8%	54%	12%	16%
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	5%	9%	12%	35%	14%	8%
စုစုပေါင်း	13%	13%	9%	53%	12%	15%
	ကျွဲနွား	ကြက်ဘဲ	ဝက်	ဆိတ်	အရေအတွက်	
	အရေအတွက်		အရေအတွက်	အရေအတွက်		
မပြောင်းရွှေ့ ရသေး	1.5		19.7	1.6	22.9	
ပြောင်းရွှေ့ ပြီး	0.8		6.6	2.3	9.8	
စုစုပေါင်း	1.5		18.5	1.7	21.6	

ဖေါ်ပြပါတိရိစ္ဆာန်အမျိုးအစားအလိုက် အနည်းဆုံးတစ်ကောင် ပိုင်ဆိုင်သော အိမ်ထောင်စုရာခိုင်နှုန်း

ပြောင်းရွှေ့သော အိမ်ထောင်စုများတွင် အိမ်တွင်းသုံး လျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ ပိုမိုပိုင်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသော်လည်း အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့်ဆိုင်သော ကိရိယာနှင့်တိရစ္ဆာန်များ ပိုင်ဆိုင်မှု ပိုနည်းလာသည်။ ပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများတွင် ကျွဲ နွား ကဲ့သို့သော တိရစ္ဆာန် များအပြင် ကြက်၊ ဘဲ ပိုင်ဆိုင်သည့်အိမ်ထောင်စု နည်းသွားပြီး ဝက်နှင့်ဆိတ်တို့ ပိုများလာသည်။ သို့သော်လည်း ပျမ်းမျှအားဖြင့် တိရိစ္ဆာန် ပိုင်ဆိုင်သည့်အိမ်ထောင်စုများတွင် အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုသည် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသောအိမ်ထောင်စု ထက် ပိုင်ဆိုင်သည့် အကောင်ရေ ထက်ဝက် နည်းပါသည်။

တိရိစ္ဆာန်အမျိုးအစားအလိုက် အနည်းဆုံးတစ်ကောင်ပိုင်ဆိုင်သော အိမ်ထောင်စုများတွင် ပျမ်းမျှပိုင်ဆိုင်သောအကောင်ရေ

၁၀။ လူမှုရေးကိစ္စများတွင်ပါဝင်ဆက်နွှယ်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

အပြောင်းရွှေ့ခံ အိမ်ထောင်စုများတွင် လူမှုရေးကိစ္စများတွင်ပါဝင်ဆက်နွှယ်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ အိမ်ထောင်စုဝင် နှင့် အိမ်ထောင်စုရှိ အမျိုးသမီး တို့၏ ပါဝင်မှုကို တိုင်းတာရန် အချက်အလက် ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ လူမှုရေးရာများတွင် တခါတရံ (သို့မဟုတ်) ပုံမှန် (သို့မဟုတ်) အမြဲတမ်းပါဝင်သောအိမ်ထောင်စုများ ပြောင်းရွှေ့ခံအိမ်ထောင်စုများတွင်ပိုမိုများ ပါသည်။

လူမှုရေးကိစ္စများတွင်ပါဝင်ဆက်နွှယ်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးတွင် တခါတရံ (သို့မဟုတ်) ပုံမှန် (သို့မဟုတ်)အမြဲတမ်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

	ရပ်ရွာ အစည်းအဝေး	မင်္ဂလာဆောင်၊ အသုဘ ပွဲလန်းသဘင်	အိမ်အတွင်း အခမ်းအနား	ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု	ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်မှု	အစည်းအဝေးတက်ရောက်မှု	ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု (အမျိုးသမီး)	ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်မှု (အမျိုးသမီး)	အစည်းအဝေးတက်ရောက်မှု (အမျိုးသမီး)
မပြောင်းရွှေ့ရသေး	67%	79%	40%	14%	37%	64%	3%	13%	34%
ပြောင်းရွှေ့ပြီး	79%	79%	35%	18%	42%	68%	3%	25%	49%

ကောက်ချက်

၁။ အပြောင်းရွှေ့ခံအိမ်ထောင်စုများအား မြေယာ၊ အိမ်ယာ၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများ နှင့်ဆိုင်သော အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း အကြွေးအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးနှင့်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်လွယ်မှု ပိုမိုများသည့်အကြောင်းကြောင့် ပြောင်းရွှေ့ခံရသောအိမ်ထောင်စု များ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေသည် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသော အိမ်ထောင်စုများထက် ပိုမိုဆိုးရွားလာ ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လျော်ကြေးနှင့်ဆိုင်သော အစီအစဉ် (Capital Compensation) နှင့် အလုပ်သမားနှင့် သက်ဆိုင်သော အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးခြင်း (access to waged labour) ဖြင့်မူလအခြေအနေ သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနိုင်သည်ဟူသော ယူဆချက်သည် မှားယွင်းကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၂။ အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများသည် စိုက်ပျိုးရေးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကို အခြေခံသောကျေးလက် လူနေမှုဘဝမှ မြို့ပြလူနေမှုဘဝသို့ ရုတ်တရက် ပြောင်းရွှေ့ခံခဲ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြောင်းရွှေ့ရာတွင် အကူး အပြောင်းကာလကို စီမံနိုင်မည့်စွမ်းရည် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့သောစွမ်းရည် မရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် အခင်းအကျင်းအသစ်တွင်အခြားသောဝင်ငွေရှာဖွေရေး နည်းလမ်းအသစ်များ အခွင့်အလမ်းအသစ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် များစွာခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် လိုအပ်သော အခြေခံအရင်းအမြစ်များလည်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် အပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများ ဝင်ငွေကျဆင်း၍ အကြွေးပမာဏပိုများလာသည်။

၃။ အရွှေ့ပြောင်းခံအိမ်ထောင်စုများသည် အကြွေးဟူသော အဆိုးကျော့ သံသရာထဲတွင် နစ်မြုပ်နေပြီး မြေ၊ အိမ်ယာ လျော်ကြေးစသည့် Capital Compensation များကုန်ဆုံးသွားပြီး အနာဂတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည် လူမှုစီးပွားအခြေအနေများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်မည့် စွမ်းဆောင်ရည်များလည်း ကျဆင်းလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လာမည့်နှစ်များတွင် ပြောင်းရွှေ့ခံရသော အိမ်ထောင်စုများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှု အခြေအနေမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။

၄။ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး အစီအစဉ်များမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးနှင့်စားနပ်ရိက္ခာ အခက်အခဲများကို အကြွေးရယူခြင်းအားဖြင့်သာ ဖြေရှင်းကြသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ထောင်စုပိုင်ဆိုင်မှု လျော့ကျပြီး ထိုကဲ့သို့သော အခက်အခဲများကို ထပ်မံကြုံတွေ့ရပါက ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် တုန့်ပြန်မှုစွမ်းအား ကောင်းမှု မရှိတော့ပါ။

အကြံပြုချက်

၁။ လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နေသော အစီအစဉ်များတွင် ဖြည့်သွင်းမှုကို အခြေခံသော (Input-based) အစားရလဒ်ကိုအခြေခံသော (Outcome based) ကို အခြေပြုလုပ်ဆောင်လျှင် ရေရှည်အတွက် ပိုမိုအကျိုး ဖြစ်ထွန်းမည်ဟု အကြံပြုပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အရွှေ့ပြောင်းခံ အိမ်ထောင်စုများ၏ ပတ်ဝန်းကျင် နှင့် လူမှုစီးပွားအခြေအနေကို အသေးစိတ် လေ့လာသုံးသပ် စဉ်ဆက်မပြတ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု၍ မူလ လူမှုစီးပွားအခြေအနေကို ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါ သည်။

၂။ မြေယာ၊ အိမ်ယာ အခြေခံဝန်ဆောင်မှု အလုပ်သမားနှင့်ဆိုင်သည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးခြင်း စသည့်အစီအစဉ်များဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် မူလလူမှုစီးပွားအခြေအနေသို့ ရောက်ရှိရန် လုံလောက်ပါသည်ဟု ယူဆချက်မှာ မှားယွင်းလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြောင်းရွှေ့ရေးအစီအစဉ်သည် ကျေးရွာ၏ မူလလူမှုစီးပွားကို အခြေခံသော စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် အကူးအပြောင်းကာလကို စီမံနိုင်မည့်စွမ်းဆောင်ရည်ကိုအခြေခံပြီးအကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၃။ အကြွေးအဆိုးကျော့သံသရာကို ရှောင်လွှဲနိုင်ရန် (သို့မဟုတ်) လမ်းကြောင်းဖြတ်တောက် ပေးနိုင်မည့်လုပ်ငန်းစဉ် (Circuit Breaker) များ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လူမှုကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်များနှင့် အတိုးမဲ့၊ အတိုးနည်း ချေးငွေအစီအစဉ်များ လိုအပ်သည်။

၄။ အိမ်ထောင်စုများ၏ တုန့်ပြန်မှု စွမ်းအားကောင်းမှု တိုးတက်လာစေရန် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့်အခြား သော အစိုးရဆောင်ရွက်ပေးသော အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများတို့ နှင့်ချိတ်ဆက်မှုပိုမိုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ကျေးရွာဝန်းကျင်အပေါ်အခြေခံသော လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့်လူမှု ဖူလုံရေး အစီအစဉ်များ ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

